

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej
ekonomiky v roku 2019
(1.aktualizovaná verzia: august 2019)

Ján Haluška
Andrej Hamara
Branislav Pristáč

**Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej
ekonomiky v roku 2019
(1. aktualizovaná verzia: august 2019)**

**Ján Haluška
Andrej Hamara
Branislav Pristáč**

Bratislava 2019

Abstrakt

Dokument obsahuje výsledky krátkodobej predikcie vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2019 (1. aktualizovaná verzia: august 2019).

Copyright © INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Obsah tohto dokumentu je chránený autorským zákonom. Nemožno ho bez súhlasu autora používať, meniť alebo z neho odstrániť informácie o správe práv k nemu.

ISSN 2454-0773

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT	5
3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE	5
4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY	12
5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE.....	12
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE	14
7 PRÍLOHA.....	19

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2019 (1. aktualizovaná verzia: august 2019)

Ján Haluška, Andrej Hamara, Branislav Pristáč
INFOSTAT Bratislava

1 ÚVOD

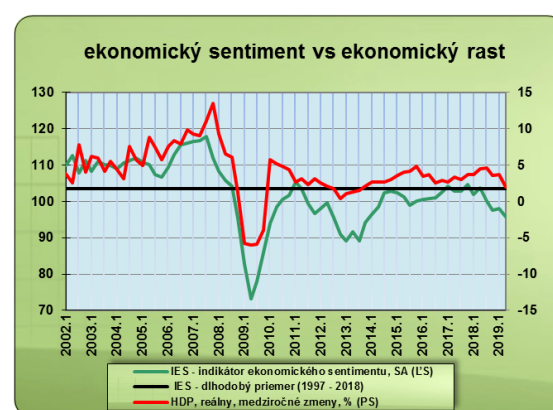
V predloženom materiáli sú prezentované a stručne interpretované výsledky 1. aktualizácie krátkodobej predikcie vývoja vybraných makroekonomických ukazovateľov slovenskej ekonomiky v roku 2019 (tabuľka a obr. 9 až 14 v prílohe). Prezentované odhady zohľadňujú ich skutočný vývoj v 1. polroku 2019, v prípade spotrebiteľských cien aj v júli 2019. Prihliadajú tiež na výsledky konjunkturálnych a spotrebiteľských prieskumov (KSP) za prvých osem mesiacov tohto roka, ako aj na aktuálne prognózy vývoja v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí, teda v eurozóne, Nemecku a Českej republike, čo sú naši hlavní obchodní partneri. Ukazuje sa, že vývoj v tomto prostredí môže v 2. polroku 2019 generovať pre slovenskú ekonomiku ešte slabšie rastové impulzy ako v 1. polroku tohto roka¹.

¹ Štvrťročný Ifo indikátor, ktorý zostavuje Ifo Inštitút v Mníchove, signalizuje, že v 3. štvrťroku 2019 sa ekonomická klíma zhoršila vo všetkých regiónoch sveta. Vo vyspelých krajinách sveta to súvisí s pesimistickými očakávaniami na nasledujúcich šesť mesiacov aj so zhoršením hodnotenia súčasnej ekonomickej situácie (vždy oproti výsledkom prieskumu v 2. štvrťroku 2019). V obidvoch prípadoch je to dôsledok zvyšujúceho sa napätia v obchodných vzťahoch medzi USA a Čínou. Hodnotenie súčasnej ekonomickej situácie sa zhoršilo aj v eurozóne, kde sa rast reálneho HDP v 2. štvrťroku 2019 spomalil na 0,2%, pričom v Nemecku reálny HDP poklesol o 0,1% (vždy oproti 1. štvrťroku 2019). V najbližších šiestich mesiacoch sa v eurozóne očakáva takmer nulový rast spotreby, investícií a vývozu. Prognóza EECF z augusta 2019 signalizuje, že ekonomický rast

2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Stabilizácia domácej ekonomickej klímy, ktorá sa prejavovala zastavením poklesu indikátora ekonomického sentimentu (IES) vo februári a marci tohto roka, bola len prechodným javom. Už v apríli totiž IES opäť poklesol a pokles zaznamenal v máji aj júni. Trend zhoršovania domácej ekonomickej klímy, ktorý začal v máji 2018, teda trvá už viac ako rok (obr. 1). Sentiment sa tým prepadol ešte hlbšie pod svoj dlhodobý priemer (103,6 za roky 1997-2018), pretože priemerná hodnota IES odvodená zo sezónne očistených mesačných údajov klesla z 98,1 v 1. štvrťroku 2019 na 95,7 v 2. štvrťroku tohto roka. Optimizmus domácich ekonomických subjektov (ohľadom ďalšieho vývoja slovenskej ekonomiky) sa teda v 2. štvrťroku 2019 prepadol na viac ako päťročné minimum.

Obr. 1

Zdroj: ŠÚ SR

v eurozóne sa spomalil z 2,2% v roku 2018 na 1,1% v roku 2019, pričom v Nemecku by sa mal spomaliť na 0,6%. Spomalenie ekonomického rastu sa očakáva aj v Českej republike - z 2,9% v roku 2018 na 2,6% v roku 2019.

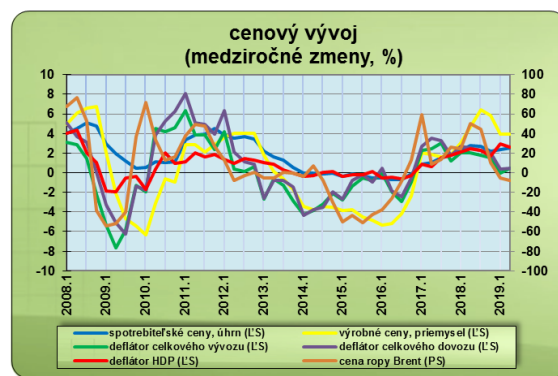
Zhoršenie domácej ekonomickej klímy ide aj v 2. štvrtroku tohto roka najmä na vrub pretrvávajúceho poklesu dôvery v priemysle a stavebníctve. Navyše, v obidvoch týchto odvetviach sa pokles dôvery výrazne prehĺbil. Dôvera v priemysle tým nielenže klesla hlbšie pod jej dlhodobý priemer, ale na viac ako šesťročné minimum. V ďalších dvoch odvetviach, teda v obchode a službách, je situácia relatívne lepšia, pokles dôvery v nich sa od začiatku tohto roka neprehlbuje. Na druhej strane, dôvera spotrebiteľov, ktorá je stále vysoko nad jej dlhodobým priemerom, zaznamenala v 1. aj 2. štvrtroku tohto roka pokles².

Na základe stavu domácej ekonomickej klímy v 2. štvrtroku tohto roka bolo možné očakávať, že hospodárstvo zaznamená výraznejší útlm rastu výkonnosti. Tieto očakávania sa potvrdili, pretože rast reálneho HDP sa spomalil zo 4,5% v 2. štvrtroku 2018 na 2,0% v 2. štvrtroku 2019, teda o viac ako polovicu. Ide o jeho najnižší prírastok za posledných päť rokov (od 3. štvrtroka 2013). Kumulatívne za 1. a 2. štvrtrok 2019 bola tvorba reálneho HDP medziročne vyššia o 2,8%, čo je rast o 1,3 p. b. pomalší ako v porovnateľnom období minulého roka.

Spomalenie rastu výkonnosti hospodárstva malo dopad aj na rast úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve (meranej deflátorom HDP). Dynamika jej rastu na medziročnej báze sa síce zrýchlila, ale už miernejšie ako v 1. štvrtroku 2019 (obr. 2). Deflátor HDP stúpol v 2. štvrtroku 2019 o 2,6%, pričom tlak na jeho rast generovalo tak ako v 1. štvrtroku tohto roka len domáce prostredie. Ide najmä o

tie ceny, ktoré ovplyvňujú vývoj deflátorov konečnej spotreby, pretože cenový vývoj vo vonkajšom prostredí má na rast úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve od začiatku tohto roka výrazne tlmiaci vplyv. Deflátor dovozu tovarov a služieb vzrástol totiž v 2. štvrtroku len o 0,4%, teda veľmi mierne, dokonca menej ako deflátor vývozu tovarov a služieb, ktorý stúpol o 0,5% (viac v časti *Spotrebiteľské ceny*)³.

Obr. 2

Zdroj: ŠÚ SR

Spomalenie rastu výkonnosti hospodárstva bolo primárne spôsobené útlmom agregátneho dopytu, ktorý bol výraznejší ako sme predpokladali z máji tohto roka. Jeho rast sa totiž spomalil zo 4,9% v 1. štvrtroku tohto roka na 1,3% v 2. štvrtroku, čo znamená, že vplyv negatívnych rizík na vývoj agregátneho dopytu, ktoré sme avizovali pred tromi mesiacmi, vysoko prevážil vplyv pozitívnych rizík. K útlmu rastu agregátneho dopytu prispel domáci efektívny dopyt aj vonkajší dopyt, ale tlmiaci vplyv vonkajšieho dopytu bol omnoho silnejší. Zatiaľ čo domáci efektívny dopyt (očistený o vplyv zmeny

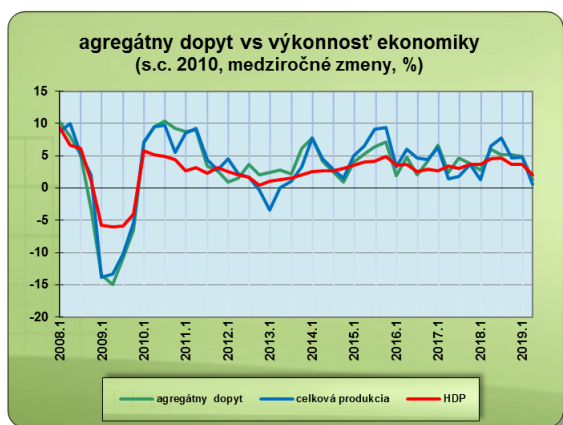
² Vývoj IES a všetkých piatich zložiek jeho štruktúry na mesačnej báze, teda indikátorov dôvery v priemysle, stavebníctve, obchode, službách a indikátora dôvery spotreby spotrebiteľov, je v podobe konjunkturálnych sáld zobrazený na obr. 1 až 6 v Prílohe.

³ Výrazné spomalenie rastu deflátoru dovozu tovarov a služieb súvisí aj s poklesom ceny ropy *Brent* na svetovom trhu. Kým v 1. štvrtroku 2019 barel ropy medziročne zlacnel o 5,4%, v 2. štvrtroku 2019 o 7,5% (vždy v priemere). Súvisí to so zhoršujúcim sa výhľadom pre globálnu ekonomiku, čo vyvoláva obavy zo spomalenia rastu dopytu po ropy.

stavu zásob) zaznamenal "len" výrazné spomalenie rastu, vonkajší dopyt (meraný objemom vývozu tovarov a služieb) v 2. štvrťroku tohto roka na medziročnej báze poklesol o 1,9%. Súvisí to s reálnym poklesom dopytu z krajín EÚ-28 (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*).

Oslabenie rastu agregátneho dopytu v 2. štvrťroku tohto roka viedlo aj k útlmu dynamiky rastu tvorby domácich zdrojov, ktorý bol oproti našim predpokladom štedr troch mesiacov tiež silnejší. Zatiaľ čo v 1. štvrťroku tohto roka objem celkovej produkcie v hospodárstve medziročne stúpil o 4,8%, v 2. štvrťroku bol vyšší len o 0,5% (obr. 3). K spomaleniu dynamiky jej rastu prispela medzispotreba i hrubá pridaná hodnota. Objem medzispotreby poklesol o 0,5%, hrubá pridaná hodnota stúpila reálne o 2,3%. V prípade hrubej pridanej hodnoty ide o najnižší prírastok od 4. štvrťroka 2014.

Obr. 3

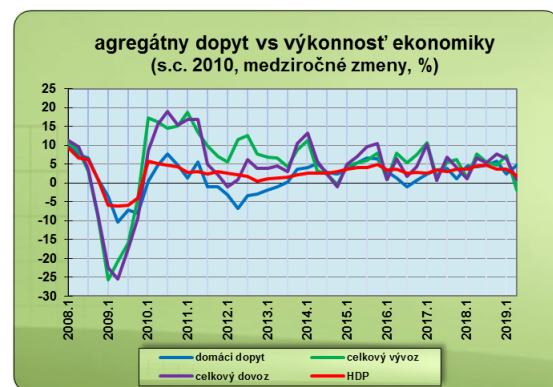

Zdroj: ŠÚ SR

Vzhľadom na to, že tvorba domácich zdrojov (celkovej produkcie) zaznamenala prírastok o viac ako polovicu nižší ako agregálny dopyt, pokrytie agregátneho dopytu a jeho vecnej skladby si vyžiadalo aj zdroje zo zahraničia. Objem celkového dovozu však v 2. štvrťroku 2019 vzrástol len o 0,9%, čo znamená, že tlak na rast dovozu zdrojov zo zahraničia na medziročnej báze tiež výrazne zoslabil

(obr. 4). Týkalo sa to najmä dovozu pre medzispotrebu, teda dovozu surovín a dovozu uhľovodíkových palív, ktoré v 2. štvrťroku 2019 poklesli. Napriek tomu zostala až nezvyčajne veľká časť celkových zdrojov (domácich, resp. dovezených) v zásobách, pretože stav zásob v bežných cenách sa v 2. štvrťroku medziročne zvýšil o 989,1 mil. €.

Obr. 4

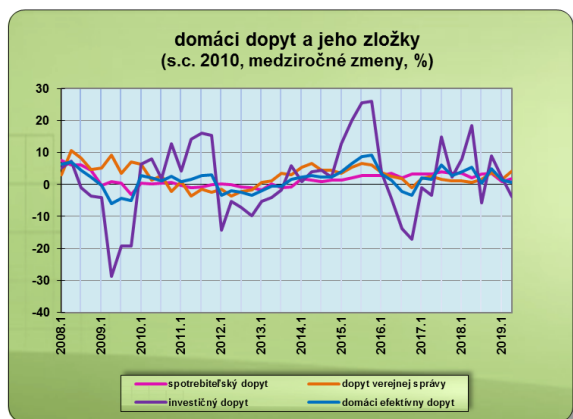
Zdroj: ŠÚ SR

Zmena stavu zásob bola nezvyčajne vysoká hlavne z pohľadu doterajšieho modelu sezónnosti v ich vývoji v rámci roka. Zo štatistického hľadiska tým výrazne navýšila rast domáceho dopytu aj agregátneho dopytu v 2. štvrťroku tohto roka. Zatiaľ čo domáci dopyt ako celok (vrátane zmeny stavu zásob) medziročne vzrástol o 5,0%, domáci efektívny dopyt stúpil len o 0,9%. Pokiaľ ide o agregálny dopyt, už sme uviedli, že v 2. štvrťroku na medziročnej báze vzrástol o 1,3%, ale agregálny efektívny dopyt zaznamenal pokles o 0,6%. Prírastok domáceho efektívneho dopytu o 0,9% bol totiž prevážený poklesom vonkajšieho dopytu o 1,9%. Ide o prvý pokles agregátneho efektívneho dopytu od roku 2009.

Rast domáceho efektívneho dopytu ako celku bol v 2. štvrťroku ešte slabší ako v 1. štvrťroku tohto roka. V rozhodujúcej miere to súvisí s investičným dopytom, ktorý v 2. štvrťroku vplyvom bázičného efektu poklesol, čo sa všeobecne očakávalo (obr.

5). Tlmiaci vplyv na rast domáceho efektívneho dopytu, ale omnoho slabší ako v 1. štvrtroku 2019, mal aj spotrebiteľský dopyt. Vplyv investičného a spotrebiteľského dopytu na dopyt verejného sektora ako celku bol zmiernený dopytom verejného sektora. Jeho rast sa totiž zrýchlil, avšak podstatne viac ako sme predpokladali pred tromi mesiacmi.

Obr. 5

Zdroj: ŠÚ SR

Konečná spotreba domácností (KSD - spotrebiteľský dopyt) vzrástla v 2. štvrtroku tohto roka reálne o 1,9%. Na medziročnej báze sa dynamika jej rastu spomalila o 0,1 p. b., teda nie až tak výrazne ako v 1. štvrtroku tohto roka (o 2,5 p. b.). Útlm rastu spotrebiteľského dopytu trvá už rok a primárne súvisí so zvyšujúcim sa sklonom obyvateľstva k úsporám. Miera hrubých úspor obyvateľstva sa v 2. štvrtroku tohto roka zvýšila na medziročnej báze o 2,2 p. b. a dosiahla 9,1%⁴. Pokračujúci vzostup sklonu obyvateľstva k úsporám, ktorý vedie k poklesu sklonu obyvateľstva

⁴ Zvyšujúci sa sklon obyvateľstva k úsporám signalizujú aj údaje NBS o celkových vkladoch obyvateľstva. Dynamika ich rastu sa od 2. štvrtroka 2018 totiž zrýchľuje, pričom v 2. štvrtroku 2019 medziročne stúpili o 7,1% (v priemere). Zároveň sa už rok spomaľuje dynamika rastu spotrebiteľských úverov pre obyvateľstvo. Kým vlani dosahovali dvojciferné relatívne prírastky, v 1. štvrtroku 2019 stúpili medziročne o 4,2% a v 2. štvrtroku 2019 už len o 1,7% (vždy v priemere).

k spotrebe, sa javí ako opodstatnený aj v kontexte už vyššie spomenutého poklesu dôvery spotrebiteľov v 1. a 2. štvrtroku tohto roka.

K zmene správania sa spotrebiteľov oproti 1. štvrtroku tohto roka teda nedošlo, a to napriek tomu, že rast reálnych disponibilných príjmov obyvateľstva, teda zdrojov na financovanie KSD, sa zrýchlil z 2,3% v 1. štvrtroku 2019 na 3,8% v 2. štvrtroku tohto roka. Zrýchlenie dynamiky ich rastu bolo výsledkom rastu celkovej zamestnanosti a priemernej mesačnej nominálnej mzdy na makroúrovni v 2. štvrtroku tohto roka (viac v častiach *Zamestnanosť a nezamestnanosť v hospodárstve*, resp. *Nominálna a reálna mzda v hospodárstve*).

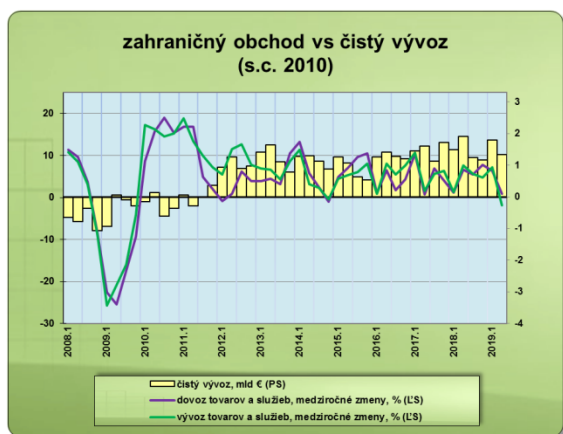
Konečná spotreba verejnej správy (KSVS - dopyt verejného sektora) zaznamenala v 2. štvrtroku tohto roka výrazné zrýchlenie dynamiky rastu. Reálne sa zvýšila o 4,2%, ale v nominálnom vyjadrení až o 9,2%, čím dosiahla najvyšší prírastok od 2. štvrtroka 2009, teda za posledných 10 rokov. Zrýchlenie rastu dopytu verejného sektora bolo v 2. štvrtroku sprevádzané vysokým rastom produkcie verejného sektora, ktorá v bežných cenách stúpila o 8,2%. Zdrojom jej rastu bola hrubá pridaná hodnota v tomto sektore, ktorá stúpila o 12,0%, pretože medzispotreba vo verejnom sektore na medziročnej báze klesla o 1,6%. K rastu hrubej pridanej hodnoty prispeli v rozhodujúcej miere odmeny zamestnancov vo verejnom sektore, ktoré vzrástli o 15,4%, zatiaľ čo spotreba fixného kapitálu stúpila o 4,9%. Na zrýchlenie rastu KSVS mali významný vplyv aj naturálne sociálne transfery, ktoré v 2. štvrtroku stúpili o 8,6% v bežných cenách, teda porovnateľne ako v 1. štvrtroku 2019.

Tvorba hrubého fixného kapitálu (THFK - investičný dopyt) mala na rast domáceho efektívneho dopytu ako celku v 2.

štvrtroku podstatne silnejší tlmiaci vplyv ako v 1. štvrtroku tohto roka. Objem THFK totiž medziročne poklesol o 3,7%, čo však do značnej miery súvisí s bazickým efektom, keďže v 2. štvrtroku 2018 vzrástol o 18,5%. Investičný dopyt zaznamenal pokles v oblasti strojov a zariadení (o 2,6%), ako aj v oblasti budov a stavieb (o 6,5%). V rámci sektorovej štruktúry THFK v bežných cenách bol pokles investičného dopytu zaznamenaný vo verejnom sektore (o 9,8%) a v nefinančných korporáciách (o 5,1%), kým vo finančných korporáciách a domácnostiach sa dynamika rastu investičného dopytu na medziročnej báze zrýchlila.

Zdrojom rastu výkonnosti hospodárstva v 2. štvrtroku tohto roka bol len domáci dopyt, pretože čistý vývoz mal na rast výkonnosti hospodárstva výrazne tlmiaci vplyv. Medziročný prírastok reálneho HDP bol totiž v 2. štvrtroku 2019 o viac ako polovicu menší ako prírastok domáceho dopytu. Model rastu výkonnosti hospodárstva sa teda oproti 1. štvrtroku 2019 zmenil (obr. 6). Rozhodujúci vplyv na posun k menej výkonnému modelu rastu HDP mal prebytok obchodnej bilancie, ktorý v 2. štvrtroku 2019 na medziročnej báze výrazne poklesol (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*).

Obr. 6

Zdroj: ŠÚ SR

Aktualizovaný odhad výkonnosti hospodárstva v tomto roku zohľadňuje spomalenie rastu agregátneho dopytu v 2. štvrtroku tohto roka. Vzhľadom na to, že bolo omnoho výraznejšie ako sme predpokladali v máji tohto roka, celoročný odhad jeho rastu v tomto roku korigujeme z pôvodných 3,9% na 1,3%. V tejto korekcii je zohľadnený tiež vývoj očakávaný v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí ako aj stav domácej ekonomickej klímy, ktorý sa v júli nezlepšil. Ide zrejme aj o reflexiu prehĺbenia poklesu nových objednávok pre priemysel zo zahraničia v 2. štvrtroku tohto roka, ktoré bolo sprevádzané už aj poklesom nových objednávok pre priemysel z tuzemska (vždy oproti 1. štvrtroku 2019).

Predpokladáme, že v štruktúre agregátneho dopytu by mal tohto roku rast zaznamenať len domáci dopyt, zatiaľ čo vonkajší dopyt (meraný objemom vývozu tovarov a služieb) s veľkou pravdepodobnosťou poklesne. K rastu domáceho dopytu by mali prispieť všetky tri hlavné zložky jeho štruktúry. Napriek tomu je veľmi pravdepodobné, že dynamika jeho rastu sa spomalí, a to vplyvom spotrebiteľského a investičného dopytu, zatiaľ čo dynamika rastu dopytu verejného sektora sa zrejme zrýchli.

Na základe uvedených predpokladov sme korigovali smerom nadol aj odhad rastu výkonnosti hospodárstva v tomto roku. Podľa aktualizovaného odhadu by sa vplyvom rastu agregátneho dopytu o 1,3% mala tvorba reálneho HDP medziročne zvýšiť o 2,5%, teda o 1 p. b. menej ako sme odhadovali pred tromi mesiacmi. Nominálny HDP by mal vzrásť o 5,1%, z čoho vyplýva, že úhrnná cenová hladina v hospodárstve (meraná deflátorom HDP) by mala vzrásť o 2,6% (vždy v priemere). Zatiaľ čo dynamika rastu výkonnosti hospodárstva by sa mala oproti minulému roku spomaliť, dynamika rastu úhrnej

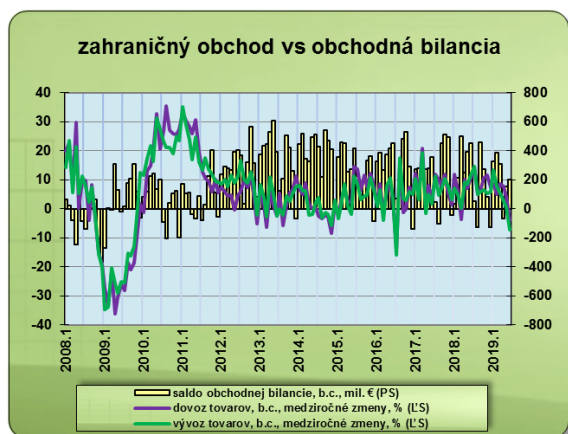
cenovej hladiny v hospodárstve by sa mala o 0,5 p. b. zrýchliť.

Aktualizovaný odhad rastu výkonnosti hospodárstva a vývoja úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve je potrebné vnímať v kontexte viacerých obojstranných rizík. Ich vplyv môže mať dopad na vývoj vonkajšieho aj domáceho dopytu (vrátane vývoja cien) v horizonte predikcie. Na základe aktuálneho vývoja predstihových indikátorov u nás doma, ako aj v relevantnom zahraničí, možno naďalej usudzovať, že negatívne riziká v súčasnosti vysoko prevažujú nad pozitívnymi.

3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE

Nové objednávky zo zahraničia pre priemysel vykazujú od februára tohto roka v sezónne očistenej podobe na medzimesačnej báze pokles. To spôsobuje, že dynamika rastu vývozu tovarov v bežných cenách sa postupne spomaľuje. V apríli tento agregát ešte na medziročnej báze mierne vzrástol, v máji sa však jeho rast zastavil a v júni poklesol o vyše 7% (obr. 7). Zatiaľ čo v 1. štvrtroku tohto roka vývoz tovarov v bežných cenách vzrástol na medziročnej báze o 8,5%, v 2. štvrtroku zaznamenal pokles o 1,5% (vždy v priemere podľa predbežných údajov), mimochodom prvý od roku 2014.

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

V prípade dovozu tovarov v bežných cenách sa dynamika rastu začala na medziročnej báze spomaľovať od apríla, teda zhruba o tri mesiace neskôr ako začal útlm rastu vývozu tovarov. Ide o útlm miernejší ako v prípade vývozu tovarov, ale v júni poklesol už aj dovoz tovarov (o 4%). Jeho medziročný prírastok sa tým znížil zo 7,4% v 1. štvrtroku 2019 na 2,5% v 2. štvrtroku (vždy v priemere podľa predbežných údajov). Útlm rastu vývozu aj dovozu tovarov v bežných cenách v 2. štvrtroku súvisí s poklesom vonkajšieho dopytu a spomalením rastu domáceho efektívneho dopytu, ale prispelo k nemu aj vyššie uvedené spomalenie rastu cien vývozu a cien dovozu. Deflátores celkového vývozu a dovozu tovarov a služieb sa totiž na medziročnej báze zvýšili v 1. a 2. štvrtroku tohto roka len veľmi mierne⁵.

Pokles vývozu tovarov v bežných cenách v 2. štvrtroku tohto roka bol výlučne dôsledkom poklesu dopytu z krajín EÚ-28, pretože dopyt z krajín mimo EÚ-28 vzrástol. Vývoz tovarov do krajín EÚ-28 sa totiž v 2. štvrtroku 2019 medziročne znížil o 2,8%, zatiaľ čo do krajín mimo EÚ-28 vzrástol o 5,7% (vždy v priemere podľa predbežných údajov). Pokles vonkajšieho dopytu v 2. štvrtroku možno ešte názornejšie ilustrovať pomocou vývozu tovarov očisteného o vývoz nových osobných automobilov. Vývoz tovarov v tejto podobe v 2. štvrtroku medziročne poklesol o 7,3%, pričom v júni tohto roka za znížil takmer o 13%. K jeho poklesu v 2. štvrtroku došlo po stagnácii, ktorú na

⁵ V zahraničnom obchode so službami sa spomalenie rastu agregátneho dopytu neprejavilo. Z údajov NBS totiž vyplýva, že vývoz služieb v bežných cenách vzrástol v 2. štvrtroku 2019 medziročne o 9,1%, dovoz služieb stúpil o 5,3% (vždy v priemere). V prípade vývozu služieb ide o prírastok dokonca vyšší ako dosiahol v 1. štvrtroku 2019, kým v prípade dovozu služieb je viac-menej porovnateľný s jeho prírastkom v 1. štvrtroku tohto roka.

medziročnej báze opakovane zaznamenal v predchádzajúcich troch štvrtrokoch.

Z predbežných údajov vyjadrujúcich komoditnú štruktúru vývozu tovarov v bežných cenách vyplýva, že pokles vonkajšieho dopytu v 2. štvrtroku tohto roka nebol plošný. Vývoz osobných automobilov zaznamenal totiž opäť dvojciferný relatívny prírastok (o 17,4%), avšak až o polovicu menší ako v 1. štvrtroku tohto roka (o 36,4%)⁶. Vzástol aj vývoz potravín (o 4,6%), čo však odzrkadľuje vplyv bázičného efektu, keďže v 2. štvrtroku 2018 vývoz potravín poklesol (o 5,2%). Vývoz všetkých ostatných komoditných skupín, teda uhľovodíkových palív a mazív, investičných tovarov a spotrebného tovaru, zaznamenal v 2. štvrtroku tohto roka na medziročnej báze pokles.

Spomalenie dynamiky rastu dovozu tovarov v bežných cenách v 2. štvrtroku súviselo s oslabením rastu agregátneho dopytu, pretože na pokrytie jeho prírastku stačilo doviezť menej zdrojov zo zahraničia. Z predbežných údajov o komoditnej štruktúre dovozu tovarov v bežných cenách vyplýva, že poklesol hlavne dovoz pre medzis potrebu, teda dovoz uhľovodíkových palív a mazív (o 10,3%) a dovoz surovín (o 2,6%), ale znížil sa aj dovoz osobných automobilov (o 4,6%). Na druhej strane, dovoz ostatných dopravných zariadení (okrem osobných automobilov) dosiahol aj v 2. štvrtroku dvojciferný relatívny prírastok (o 12,6%), ale vzrástol aj dovoz spotrebného tovaru (o 4,7%), dovoz potravín (o 4,5%) a dovoz investičných tovarov (o 2,8%).

Obchodná bilancia ako celok si napriek poklesu vývozu tovarov zachovala aj v 2.

štvrtroku tohto roka prebytkový charakter. Jej prebytok, ktorý je už dlhodobo generovaný vývozom osobných automobilov a spotrebnéj elektroniky, dosiahol podľa predbežných údajov 0,291 mld. € (1,2% HDP v bežných cenách), čo znamená, že medziročne klesol o 0,788 mld. €. Dlhodobo vzniká vďaka prebytku v obchode s krajinami EÚ-28, ktorý je prevyšuje deficit v obchode s krajinami mimo EÚ-28. Prebytok s krajinami EÚ-28 v 2. štvrtroku 2019 dosiahol 3,099 mld. € a medziročne sa znížil o 0,778 mld. €, deficit s krajinami mimo EÚ-28 činil 2,808 mld. € a medziročne sa prakticky nezmenil.

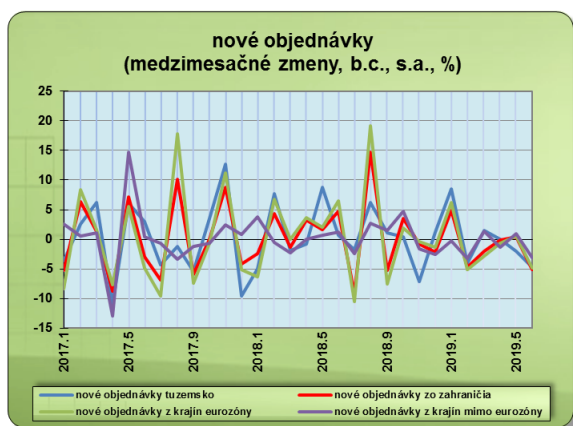
Štrukturálny prebytok v obchode s osobnými automobilmi dosiahol v 2. štvrtroku tohto roka 4,908 mld. € (20,7% HDP v bežných cenách), v obchode so spotrebným tovarom činil 0,458 mld. € (1,9% HDP v bežných cenách). Zatiaľ čo v obchode s osobnými automobilmi sa medziročne zvýšil o 0,859 mld. €, v obchode so spotrebnou elektronikou sa naopak znížil o 0,248 mld. €. Vo všetkých ostatných kategóriách obchodu skončila obchodná bilancia so schodkom, ktorý sa na medziročnej báze prehĺbil. Najvýraznejšie sa prehĺbil schodok v obchode s dopravnými prostriedkami (okrem osobných automobilov).

Aktualizovaný odhad vývoja vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách v horizonte krátkodobej predikcie reflektuje tendencie ich vývoja v 2. štvrtroku tohto roka a prihliada tiež na pokles nových objednávok pre priemysel zo zahraničia a tuzemska v apríli až júni tohto roka, ktorý vyplýva z ich sezónne očistenej podoby (obr. 8). Nové objednávky pre priemysel zo zahraničia sa v 2. štvrtroku znížili o 4,5%, z tuzemska klesli o 3,3% (vždy oproti 1. štvrtroku 2019). Nové objednávky zo zahraničia poklesli vplyvom

⁶ Spomalenie rastu vonkajšieho dopytu po nových osobných automobiloch vyplýva aj z údajov o evidenciách nových automobilov v EÚ-28 a eurozóne. Ich počet sa v 2. štvrtroku medziročne znížil o 3%, resp. o 1,7%.

poklesu dopytu z krajín eurozóny i z krajín mimo nej.

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Na základe uvedených skutočností možno predpokladať, že pokles vývozu tovarov v bežných cenách bude v horizonte predikcie pokračovať a bude sprevádzaný už aj poklesom dovozu tovarov v bežných cenách. Dynamika ich poklesu by mala byť čiastočne tlmená miernym rastom cien vývozu a dovozu, ktorý by mal pokračovať aj horizonte predikcie.

Pokiaľ ide o výsledok obchodnej bilancie, očakávame, že aj v 3. aj 4. štvrťroku tohto roka dosiahne prebytok, avšak menší ako rovnakom období minulého roka. Jej kumulatívny prebytok za celý rok 2019 bude preto s veľkou pravdepodobnosťou nižší ako sme odhadovali pre troma mesiacmi. Podľa aktualizovaného odhadu by mal dosiahnuť 1,3-1,5 mld. €. (1,5% z odhadu HDP v bežných cenách), čo je výrazná korekcia smerom nadol. Predstavuje totiž len polovičnú veľkosť prebytku, ktorý sme odhadovali v máji tohto roka. Oproti roku 2018 by sa teda mal znížiť cca o 1 mld. €.

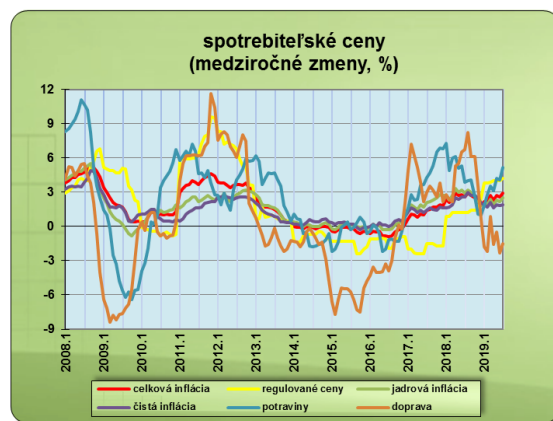
Aktualizovaný odhad vývoja vývozu a dovozu tovarov (vrátane výsledku obchodnej bilancie) je nevyhnutné posudzovať v kontexte viacerých rizík prevažne negatívneho charakteru. Hlavným z nich zostávajú stupňujúce sa

geopolitické neistoty, vyplývajúce predovšetkým z neustálej eskalácie obchodných sporov USA a Číny a neznámej finálnej podoby Brexitu. Ďalej je to hrozba recesie v Nemecku, politická nestabilita v Taliansku, ai. K negatívnym rizikám patrí aj najnovší vývoj predstihových indikátorov v Nemecku (Ifo, ZEW, PMI) a eurozóne. Za obojstranné riziko možno označiť vývoj cien ropy na svetovom trhu a kurzu EUR voči USD. K pozitívnym rizikám patrí očakávané prijatie opatrení na podporu európskej ekonomiky zo strany ECB, ako i prípadná reakcia hospodárskej politiky v Nemecku, ak by hrozila recesia jeho ekonomiky.

4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY

Tlak na rast spotrebiteľských cien v apríli až júni bol omnoho slabší ako v prvých troch mesiacoch tohto roka. Medziročná miera celkovej inflácie (meraná indexom CPI) síce napriek tomu stúpila, ale len minimálne - z 2,4% v 1. štvrťroku 2019 na 2,5% v 2. štvrťroku tohto roka (vždy v priemere). Oproti 2. štvrťroku 2018 však bola v priemere o 0,3 p. b. nižšia (obr. 9).

Obr. 9

Zdroj: ŠÚ SR

Mierny vzostup celkovej inflácie oproti 1. štvrťroku tohto roka spôsobili regulované ceny. Dynamika ich rastu sa totiž zrýchlila z 3,8% v 1. štvrťroku na 4,0% v 2. štvrťroku tohto roka, zatiaľ čo jadrová inflácia bola v oboch týchto štvrťrokoch rovnaká

a dosiahla 2,1% (vždy v priemere). Nezmenená zostala najmä vďaka pokračujúcemu poklesu cien v doprave, ktorý eliminoval vplyv rastúcich cien potravín (vrátane cien nealkoholických nápojov) na rast jadrovej inflácie. Pokles cien v doprave súvisel hlavne so zlacnením pohonných hmôt na čerpacích staniciach, k čomu v rozhodujúcej miere prispel už vyššie spomínaný pokles ceny ropy na svetovom trhu v 2. štvrťroku tohto roka.

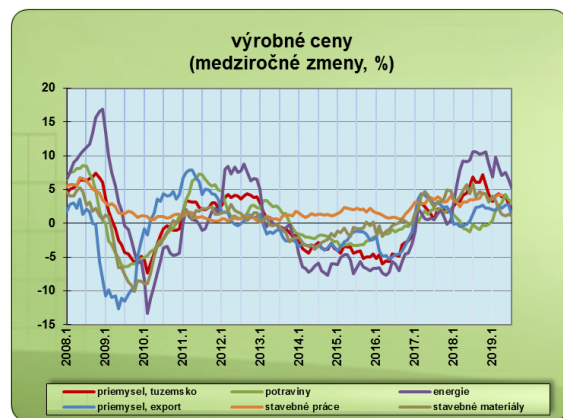
Čistá inflácia, ktorá nie je ovplyvnená vývojom cien potravín (na rozdiel od jadrovej a celkovej inflácie ho nezohľadňuje), sa znížila z 1,9% v 1. štvrťroku na 1,8% v 2. štvrťroku tohto roka (vždy v priemere). Jej pokles súvisel nielen so znížením cien v doprave, ale prispelo k nemu aj spomalenie rastu cien nábytku, odevov a obuvi, alkoholických nápojov a tabaku, ktoré prevážilo vplyv mierneho zrýchlenia rastu cien v zdravotníctve, cien rekreácií a vzdelávania.

Priemerná úroveň celkovej, jadrovej i čistej inflácie bola v 1. i 2. štvrťroku tohto roka nižšia ako v rovnakom období minulého roka. Súvisí to s vplyvom nákladových faktorov na rast spotrebiteľských cien, ktorý značne zoslabol. Primárne ide o dopad výrazného spomalenia rastu cien dovozu tovarov a služieb v 1. i 2. štvrťroku tohto roka. Vďaka tomu sa v 2. štvrťroku tohto roka, teda s časovým oneskorením zhruba jedného štvrťroka oproti cenám dovozu, spomalil na medzироčnej báze aj rast indexu cien výrobcov v priemysle (PPI) pre tuzemsko. Prispeli k tomu ceny výrobcov v spracovateľskom priemysle ako celku, ako aj ceny výrobcov energií (obr. 10).

Pokiaľ ide o tzv. dopytovú infláciu, ktorú NBS meria indexom cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) a cien trhových služieb, jej úroveň bola v 1. polroku tohto roka prakticky rovnaká ako v tom istom období

vlni (v priemere 2,0%). Ceny trhových služieb vzrástli na medzироčnej báze o 3,0%, teda relatívne viac ako ceny obchodovateľných tovarov bez pohonných hmôt, ktoré stúpili o 1,0% (vždy v priemere).

Obr. 10

Zdroj: ŠÚ SR

Rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien pokračoval aj v júli, ale na medzimesačnej báze stúpla len o 0,1%. Výraznejší vzostup však zaznamenala celková inflácia - z 2,6% v júni stúpla na 2,9% v júli, čím dosiahla najvyššiu úroveň v tomto roku⁷. Okrem regulovaných cien, ktoré boli medzироčne vyššie o 4,2%, k tomu prispela i jadrová inflácia. Jej úroveň sa hlavne vplyvom cien potravín (vrátane cien nealkoholických nápojov) zvýšila v júli na 2,5%, teda tiež na najvyššiu úroveň v tomto roku. Súvisí to s cenami potravín, ktoré boli v júni medzироčne drahšie o 3,9%, ale v júli zdraželi o 4,7%. Vzhľadom na to, že potraviny na medzimesačnej báze v júli zlacneli (o 0,3 p. b.), ich zdraženie na medzироčnej báze ide na vrub bazického efektu. V júli 2018 sa totiž dynamika rastu cien potravín na medzироčnej báze výrazne spomalila (o viac ako 1 p. b.).

⁷ V eurozóne je celková inflácia (meraná pomocou HICP) podstatne nižšia. V júli poklesla na 1,1%, k čomu prispeli najmä ceny energií a ceny služieb, zatiaľ čo príspevok cien potravín sa mierne zvýšil.

Predpokladáme, že tlak na rast úhrnnej cenovej hladiny na spotrebiteľskom trhu bude slabnúť aj v najbližších mesiacoch. Nasvedčujú tomu signály zo strany nákladových i dopytových faktorov. V prípade nákladových faktorov ide hlavne o prehlbujúci sa tlmiaci vplyv cien priemyselných výrobcov, ktoré na medzimesačnej báze v júli stagnovali, čo znamená, že nerastú prakticky už štyri mesiace po sebe. A výsledky KSP za júl a august ukazujú, že rast výrobných cien v troch zo štyroch odvetví (okrem odvetvia obchodu) nie je veľmi pravdepodobný ani v najbližšom období (obr. 7 v Prílohe). V prípade dopytových faktorov sa jedná o tlmiaci vplyv relatívne slabého rastu spotrebiteľského dopytu, ktorý očakávame aj v 2. polroku tohto roka.

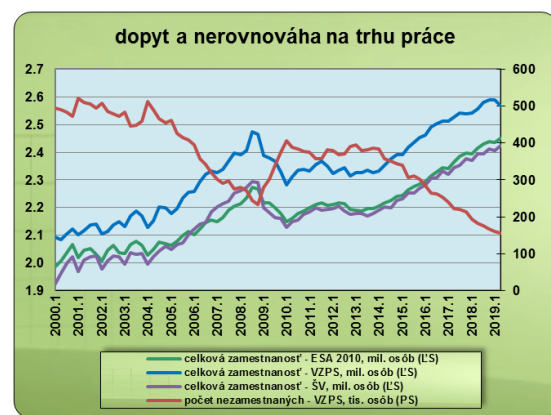
Na základe uvedených predpokladov sa domnievame, že medziročná miera celkovej inflácie dosiahla v júli kulminačnú úroveň v tomto roku. V najbližších mesiacoch by sa teda už nemala zvyšovať, naopak, mala by klesnúť a následne oscilovať tesne nad hranicou 2,5%. Podľa aktualizovaného odhadu, ktorý je takmer totožný s pôvodným odhadom spred troch mesiacov, by medziročná miera celkovej inflácie mala dosiahnuť v decembri tohto roka 2,6% a jej priemerná miera v tomto roku 2,5%. Priemerná úroveň celkovej inflácie v tomto roku by teda mala byť rovnaká ako v roku 2018.

Aktualizovaný odhad celkovej inflácie v tomto roku je potrebné vnímať v kontexte viacerých obojstranných rizík (ceny potravín, veľmi kolísavý vývoj ceny ropy na svetovom trhu, ceny dovozu, kurz eura k USD, nesúlad medzi rastom súhrnnej produktivity práce a miezd na makroúrovni, ktorý sa zväčšuje).

5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE

Na základe relatívne silného rastu dopytu na trhu práce v 1. štvrťroku tohto roka sa všeobecne očakávalo, že sa pozitívny vývoj na ňom môže udržať aj v ďalších štvrťrokoch tohto roka. Situácia na trhu práce sa (aj) v 2. štvrťroku tohto roka zlepšila, ale útlm rastu dopytu, ktorý sa na trhu práce prejavuje od 3. štvrťroka minulého roka, bol v dôsledku spomalenia rastu výkonnosti hospodárstva markantnejší. Rast celkovej zamestnanosti sa v 2. štvrťroku spomalil podľa všetkých troch metodík (štatistické výkazníctvo (ŠV), VZPS a ESA 2010), relatívne najviac podľa VZPS (obr. 11 a 12). V dôsledku toho sa spomalila aj dynamika poklesu nezamestnanosti, čo sa tiež všeobecne očakávalo.

Obr. 11

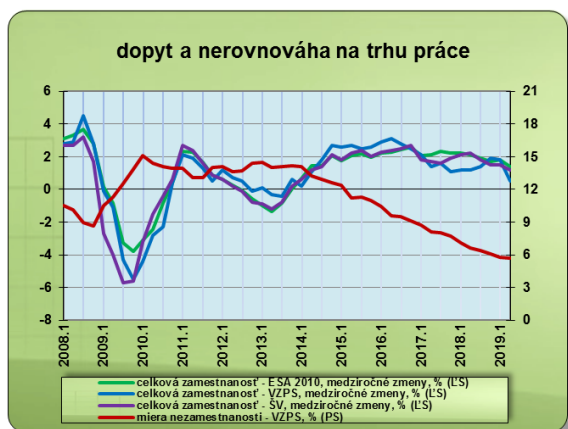

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa VZPS stúpila celková zamestnanosť v 2. štvrťroku 2019 medziročne o 0,5% (cca o 14 tisíc osôb), čo nepredstavuje ani polovicu jej prírastku v rovnakom období minulého roka. Podľa ďalších dvoch metodík bolo spomalenie rastu celkovej zamestnanosti miernejšie. Podľa ŠV sa totiž celková zamestnanosť zvýšila v 2. štvrťroku o 1,2% (cca o 28 tisíc osôb), podľa ESA 2010 stúpila o 1,4% (cca o 35 tisíc osôb). Celková zamestnanosť tým

podľa obidvoch týchto metódik dosiahla v 2. štvrťroku tohto roka nové historické maximum.

Obr. 12

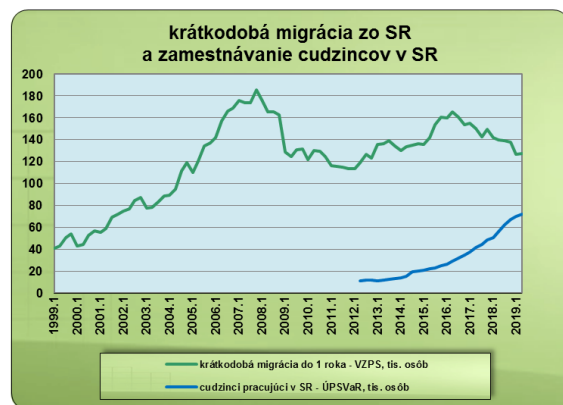
Zdroj: ŠÚ SR

Výrazné spomalenie dynamiky rastu celkovej zamestnanosti v 2. štvrťroku podľa VZPS je dôsledkom oslabenia rastu celkovej zamestnanosti v domácom koncepte, ale prispel k nemu aj pokles počtu krátkodobo migrujúcich za prácou do zahraničia s pobytom maximálne do 1 roka (obr. 13). K spomaleniu rastu celkovej zamestnanosti v domácom koncepte došlo aj vplyvom poklesu počtu osôb na aktivačných prácach, ktorý sa aj v 2. štvrťroku prehĺbil. Počet krátkodobo migrujúcich za prácou do zahraničia dosiahol zhruba 128 tisíc, počet osôb na aktivačných prácach zhruba 31 tisíc (vždy v priemere). Kým v prípade krátkodobo migrujúcich ide na medziročnej báze o úbytok cca o 12 tisíc osôb, v prípade osôb na aktivačných prácach je to menej cca o 23 tisíc osôb.

Rast celkovej zamestnanosti v hospodárstve bol sprevádzaný poklesom nezamestnanosti, ktorého dynamika sa v súlade s očakávaním spomalila. Podľa VZPS klesol počet nezamestnaných v 2. štvrťroku medziročne cca o 26,5 tisíc a predstavoval cca 155 tisíc osôb. Miera nezamestnanosti sa tým medziročne znížila o 0,9 p. b. a dosiahla 5,7%.

V absolútnom i relatívnom vyjadrení sa teda úroveň nerovnováhy na trhu práce znížila v 2. štvrťroku 2019 na nové historické minimum.

Obr. 13

Zdroj: ŠÚ SR, ÚPSVaR

K rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve prispel v 2. štvrťroku verejný i súkromný sektor. Vo verejnom sektore zamestnanosť medziročne vzrástla o 1,4%, v súkromnom sektore sa zvýšila o 1,1%. V absolútnom vyjadrení to znamená, že z cca 28 tisíc nových pracovných miest, ktoré v 2. štvrťroku pribudli na medziročnej báze v celom hospodárstve (podľa ŠV), vzniklo cca 21 tisíc v súkromnom sektore a ostávajúci cca 7 tisíc nových pracovných miest vytvoril verejný sektor. K spomaleniu rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve v 2. štvrťroku prispeli tiež obidva sektory, v súkromnom sektore však bol útlm rastu dopytu po práci silnejší.

V súkromnom sektore bol rast zamestnanosti značne diferencovaný. Nebol však už plošný ako v 1. štvrťroku tohto roka, pretože zamestnanosť vo veľkoobchode a maloobchode na medziročnej báze poklesla o 2,4%, čo predstavuje úbytok cca 9 tisíc pracovných miest. Vo všetkých ostatných odvetviach tohto sektora zamestnanosť stúpala, ale dynamika jej rastu sa na medziročnej báze zrýchlila len v stavebníctve. Zamestnanosť v stavebníctve zároveň stúpala v rámci

súkromného sektora relatívne najviac (o 9,2%), čo predstavuje prírastok približne 15 tisíc nových pracovných miest. Pomerne silný rast zamestnanosti zaznamenalo odvetvie informačných a komunikačných služieb (o 3,2%), odvetvie dopravy a skladovania (o 2,5%) a po troch rokoch bol rast zamestnanosti zaznamenaný aj v poľnohospodárstve (o 1,3%). V priemysle sa dynamika rastu zamestnanosti pomerne výrazne spomalila. V 1. aj 2. štvrťroku tohto roka sa zvýšila zhodne o 0,7%, čo na medziročnej báze predstavuje v obidvoch štvrťrokoch prírastok cca 4 tisíc nových pracovných miest.

Vo verejnom sektore, v ktorom zamestnanosť rastie plošne od roku 2014, pokračoval jej rast vo všetkých odvetviach aj v 2. štvrťroku tohto roka. Relatívne najviac sa zvýšila v odvetví zdravotníctva (o 2,2%), čo predstavuje prírastok cca 3,5 tisíc nových pracovných miest. V odvetví verejnej správy a obrany stúpila medziročne o 1,1% a v odvetví vzdelávania o 0,9%. Mierne spomalenie dynamiky rastu zamestnanosti vo verejnom sektore, ku ktorému došlo v 2. štvrťroku, súvisí so spomalením jej rastu v odvetví zdravotníctva, pretože v ostatných dvoch odvetviach tohto sektora sa dynamika jej rastu na medziročnej báze nezmenila.

Očakávame, že trend spomaľovania dynamiky rastu dopytu na trhu práce, ktorý začal v 3. štvrťroku minulého roka, bude pokračovať aj v horizonte krátkodobej predikcie. V dôsledku by sa naďalej mala spomaľovať aj dynamika poklesu nezamestnanosti. Primárne to súvisí so spomalením rastu výkonnosti hospodárstva, ktorý odhadujeme pre horizont krátkodobej predikcie. Uvedené očakávania však podporuje aj vývoj ďalších relevantných ukazovateľov, ktorý bol známy v čase aktualizácie krátkodobej predikcie.

Výsledky KSP za júl a august 2019 signalizujú, že v priemysle, stavebníctve i službách sa môže dopyt po práci oslabovať aj v najbližších troch mesiacoch, zatiaľ čo v odvetví obchodu je to menej pravdepodobné (obr. 8 v Prílohe). Okrem toho ich výsledky stále avizujú akútny nedostatok osôb s požadovanou kvalifikáciou medzi nezamestnanými, ktoré by boli schopné podieľať sa na krytí dopytu na trhu práce. Tento problém firmy preto riešia zvyšujúcim sa dovozom pracovnej sily zo zahraničia (obr. 13).

Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) bolo v júli tohto roka u nás zamestnaných takmer 32,5 tisíc osôb z EÚ/EHP a ďalších viac ako 40 tisíc osôb z tretích krajín. Zatiaľ čo v prvom prípade ich počet medziročne stúpol cca o tisíc osôb, v druhom prípade cca o 12 tisíc osôb. Na druhej strane, pokles počtu evidovaných nezamestnaných sa podľa údajov ÚPSVaR v júni a júli tohto roka na medzimesačnej báze zastavil, teda už neklesal, ale naopak mierne vzrástol⁸. Nakoniec možno poukázať aj na pokles počtu voľných pracovných miest podľa ŠV, ktorý na medziročnej báze začal v 1. štvrťroku tohto roka, pričom dynamika tohto poklesu sa v 2. štvrťroku prehĺbila.

⁸ Spôsobil to nárast počtu krátkodobo nezamestnaných osôb (do 12 mesiacov), pretože trend poklesu počtu dlhodobo nezamestnaných osôb (nad 12 mesiacov) v júni aj júli pokračoval. Z údajov ÚPSVaR okrem toho vyplýva, že v júli existovalo takmer 94 tisíc voľných pracovných miest, čo je historicky najvyššie číslo. Z nich bolo zhruba 65 tisíc na západnom Slovensku, približne 16 tisíc na strednom Slovensku a cca 13 tisíc na východnom Slovensku. Z hľadiska počtu voľných pracovných miest, ktoré pripadajú na jedného nezamestnaného, je situácia stále najlepšia v Bratislavskom, Trnavskom a Trenčianskom kraji, v ktorých počet voľných pracovných miest prevyšuje počet uchádzačov o zamestnanie. V ostatných krajoch SR je situácia opačná, teda počet uchádzačov o zamestnanie prevyšuje počet voľných pracovných miest.

Na základe dynamiky tvorby nových pracovných miest v hospodárstve v 1. polroku tohto roka a informácií uvedených vyššie odhadujeme, že celková zamestnanosť v hospodárstve vzrastie oproti roku 2018 o 1,2% podľa ŠV, resp. o 0,7% podľa VZPS. Podľa ŠV to predstavuje prírastok cca 29 tisíc nových pracovných miest, podľa VZPS cca 19 tisíc nových pracovných miest (vždy v priemere oproti roku 2018). V porovnaní s pôvodným odhadom pred troch mesiacov je aktualizovaný odhad rastu celkovej zamestnanosti v roku 2019 nižší - podľa ŠV o 0,2 p. b., podľa VZPS o 1,0 p. b. Na druhej strane, počet nezamestnaných podľa VZPS by mal medziročne klesnúť cca o 23 tisíc osôb a dosiahnuť 156,6 tisíc osôb (vždy v priemere). Miera nezamestnanosti v tej istej metodike by sa mala v roku 2019 medziročne znížiť o 0,8 p. b. na 5,7% (v priemere). Aktualizovaný odhad úrovne nerovnováhy na trhu práce v tomto roku je zhodný s pôvodným odhadom pred troch mesiacov.

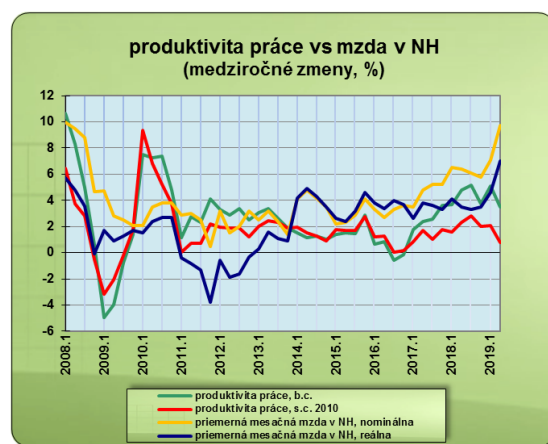
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE

Odhad rastu miezd na makroúrovni sme pred tromi mesiacmi založili na predpoklade, že veľkosť predstihu rastu miezd na makroúrovni voči rastu súhrnnej produktivity práce dosiahnutý v 1. štvrťroku tohto roka sa v ďalších štvrťrokoch tohto roka už nebude zvyšovať. Tento predpoklad sa v 2. štvrťroku nenaplnil. Predstih sa totiž výrazne zväčšil, pretože rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve sa zrýchlil, zatiaľ čo rast súhrnnej produktivity práce v bežných cenách sa spomalil (obr. 14).

Rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v celom hospodárstve v 2. štvrťroku vysoko prekročil rast súhrnnej produktivity práce v bežných cenách. Nominálna mzda

totíž stúpala o 9,7% a dosiahla 1101 €, čo predstavuje jej najvyšší prírastok za posledných 11 rokov. V dôsledku toho sa výrazne zrýchlil aj rast reálnej mzdy v hospodárstve, ktorá sa zvýšila o 7,0%. Na druhej strane, dynamika rastu súhrnnej produktivity práce v bežných i stálych cenách sa v 2. štvrťroku na medziročnej báze spomalila. V bežných cenách medziročne stúpala len o 3,5 %, v stálych cenách sa zvýšila o 0,8 %.

Obr. 14

Zdroj: ŠÚ SR

K zrýchleniu dynamiky rastu nominálnej mzdy na úrovni celého hospodárstva prispel v 2. štvrťroku súkromný i verejný sektor. V súkromnom sektore sa jej úroveň medziročne zvýšila o 8,1% a dosiahla 1070 €, vo verejnom sektore stúpala o 15,5% a činila 1225 €. Rozdiel v ich absolútnej úrovni v prospech verejného sektora sa tým opäť zvýšil.

V súkromnom sektore sa nominálna mzda zvýšila v 2. štvrťroku v každom odvetví, ale na zrýchlení dynamiky jej rastu sa podieľalo len deväť z celkového počtu trinástich odvetví tohto sektora. Vo veľkoobchode a maloobchode, finančných a poisťovacích službách, ale aj v priemysle a stavebníctve sa rast nominálnej mzdy spomalil. V priemysle sa nominálna mzda zvýšila medziročne o 6% a dosiahla 1195 €. Okrem priemyslu dosiahli vyššiu ako priemernú nominálnu mzdu v celom

hospodárstve ešte tri odvetvia - informácie a komunikácia (1921 €), finančné a poisťovacie činnosti (2070 €) a odborné, vedecké a technické činnosti (1232 €). Najnižšiu nominálnu mzdu v súkromnom sektore vykazuje dlhodobé odvetvie ubytovacích a stravovacích služieb, v ktorom jej úroveň v 2. štvrtroku dosiahla 657 €.

Vo verejnom sektore bol rast nominálnej mzdy tiež plošný, pričom k zrýchleniu dynamiky jej rastu prispeli všetky tri odvetvia tohto sektora. Vo verejnej správe a obrane sa nominálna mzda medziročne zvýšila o 20,3% a dosiahla 1563 €. Tým stúpala relatívne najviac nielen vo verejnom sektore, ale v celom hospodárstve. V zdravotníctve a vzdelávaní sa jej úroveň zvýšila zhodne o 12,6% a dosiahla 1108 €, resp. 1043 €. Vo vzdelávaní bola nominálna mzda napriek relatívne vysokému rastu aj v 2. štvrtroku tohto roka nižšia ako priemerná nominálna mzda v celom hospodárstve.

Aktualizovaný odhad rastu výkonnosti hospodárstva, úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve a celkovej zamestnanosti v hospodárstve (podľa ŠV), ktorý odhadujeme v horizonte predikcie, implicitne znamená, že súhrnná produktivita práce by v roku 2019 vzrástla o 4,0% v bežných cenách, resp. o 1,3% v stálych cenách (vždy v priemere). Ide o prírastky menšie ako sme odhadovali pred tromi mesiacmi, ktoré zároveň znamenajú, že rast súhrnnej produktivity práce v bežných a stálych cenách sa oproti roku 2018 spomalí. Rast priemernej mesačnej nominálnej i reálnej mzdy v hospodárstve však bude s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou aj v roku 2019 vyšší ako dynamika rastu súhrnnej produktivity práce v bežných a stálych cenách.

Aktualizovaný odhad vývoja priemernej mesačnej nominálnej mzdy

v hospodárstve v tomto roku zohľadňuje jej skutočný rast v 1. polroku tohto roka a prihliada aj na opatrenia, ktoré začnú, resp. môžu začať ovplyvňovať vývoj miezd vo verejnom a súkromnom sektore⁹. Podľa aktualizovaného odhadu by mala priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve v tomto roku vzrásť o 8,2%, čo znamená, že by mala dosiahnuť 1097 € (v priemere). Vzhľadom na aktualizovaný odhad priemernej miery celkovej inflácie pre tento rok (2,5%), ktorý je uvedený vyššie, by mala reálna mzda v hospodárstve v tomto roku vzrásť o 5,7% (v priemere). V porovnaní s pôvodným odhadom rastu nominálnej a reálnej mzdy v hospodárstve v roku 2019 pred troch mesiacov, je aktualizovaný odhad ich rastu korigovaný výrazne smerom nahor.

Kontakt:

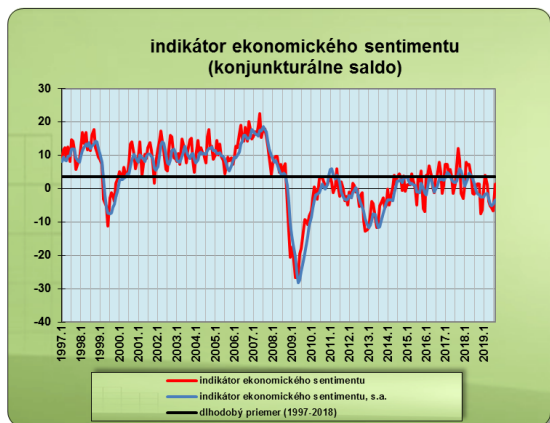
Ján Haluška // haluska@infostat.sk
Andrej Hamara // hamara@infostat.sk
Branislav Pristáč // pristac@infostat.sk

⁹ Pokiaľ ide o verejný sektor, podľa medializovaných informácií stúpnu od 1. septembra tohto roka platy začínajúcich učiteľov materských, základných a stredných škôl o 9,5% a učiteľov na vysokých školách o 8,7%. Toto zvýšenie má za cieľ prilákať mladých ľudí do školstva a zatriktívniť tak podmienky výkonu učiteľskej profesie. Na druhej strane, v súkromnom sektore sa nedá vylúčiť spomalenie rastu nominálnej mzdy v 2. polroku tohto roka. Najmä vplyvom potenciálne väčšieho spomalenia dynamiky jej rastu v priemysle ako v 1. polroku tohto roka, kvôli útlmu jeho výkonnosti, ktorý môže pokračovať.

7 PRÍLOHA

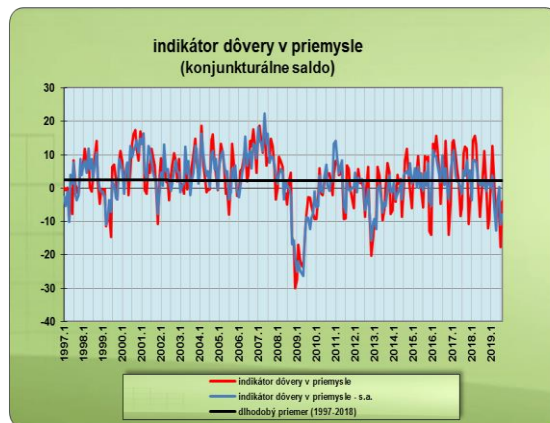
Vývoj kľúčových ukazovateľov konjunkturálnych prieskumov a spotrebiteľského barometra

Obr. 1

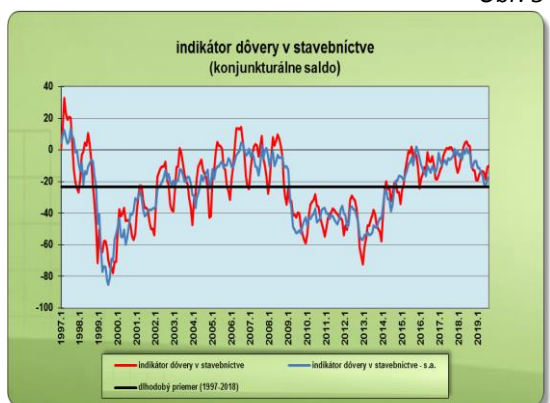
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 2

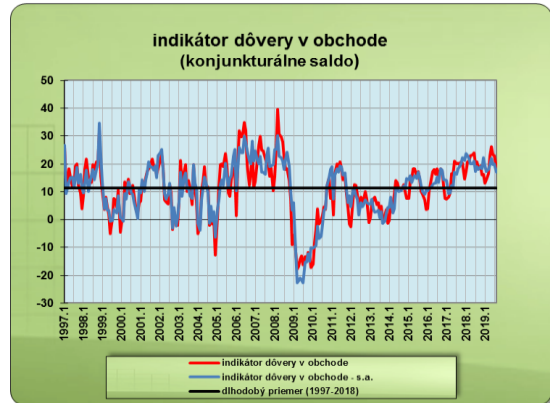
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 3

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 4

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 5

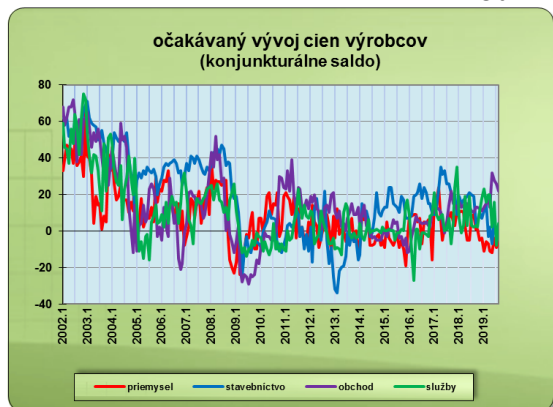
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 6

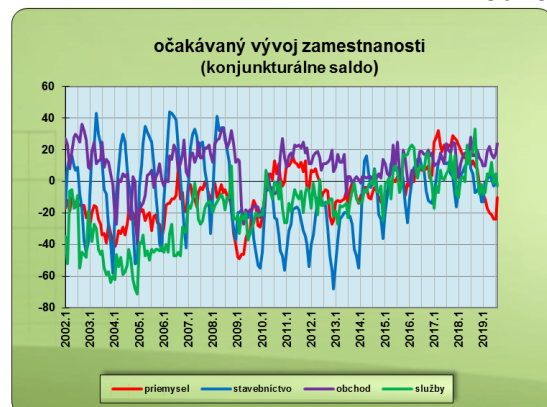
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2019

Ukazovateľ	1. polrok 2019		Prognóza vývoja na rok 2019	
	absolútne	indexy	INFOSTAT	
		<u>1. polrok 2019</u> 1. polrok 2018	absolútne	indexy <u>2019</u> 2018
Hrubý domáci produkt (mld €) ¹⁾	45.5131	102.8	94.9372	102.5
Výberové zisťovanie pracovných síl				
Zamestnanosť (tis. osôb)	2 579.2	101.2	2 585.7	100.7
Miera nezamestnanosti (%)	5.8	x	5.7	x
Počet nezamestnaných (tis. osôb)	157.4	83.8	156.6	87.3
Priemerný počet zamestnancov (tis. osôb)	2 414.2	101.3	2 422.6	101.2
Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva (€)	1 062	108.4	1 097	108.2
Index reálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva	x	105.8	x	105.7
Miera inflácie (%)				
posledný mesiac obdobia	x	2.6 ²⁾	x	2.6 ³⁾
v priemere za obdobie	x	2.5 ⁴⁾	x	2.5 ⁵⁾

¹⁾ metóda ESA 2010; predbežné údaje, absolútne hodnoty sú v bežných cenách, indexy sú zo stálych cien vypočítaných reťazením objemov s použitím referenčného roka 2010

²⁾ v júni 2019 oproti júnu 2018

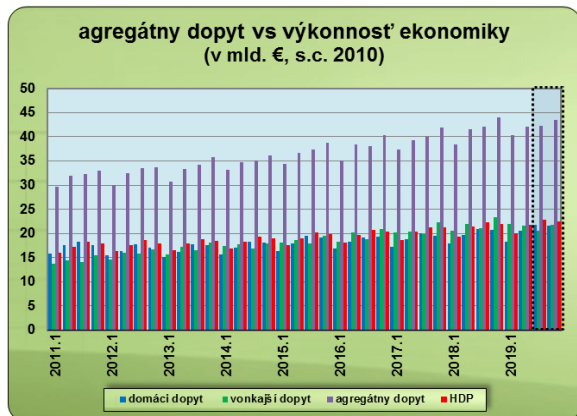
³⁾ v decembri 2019 oproti decembru 2018

⁴⁾ v priemere za 1. polrok 2019 oproti 1. polroku 2018

⁵⁾ v priemere za rok 2019 oproti roku 2018

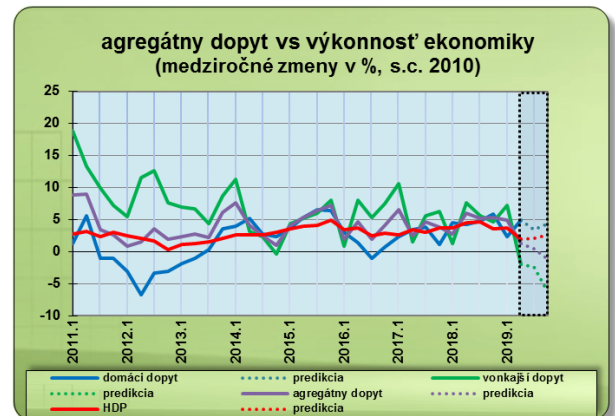
Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2019

Obr. 9

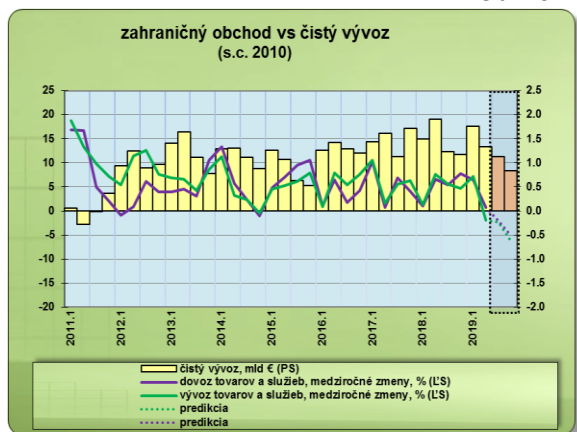
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 12

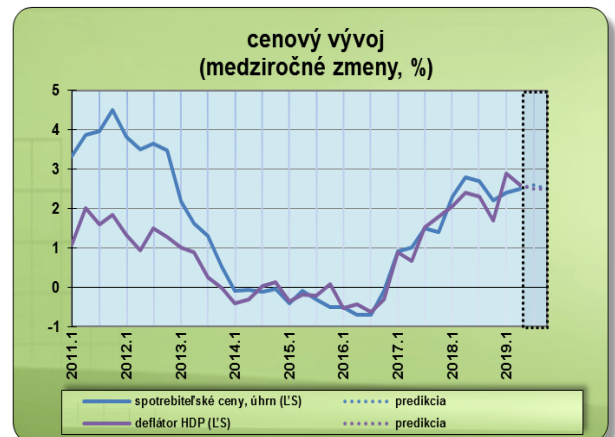
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr.10

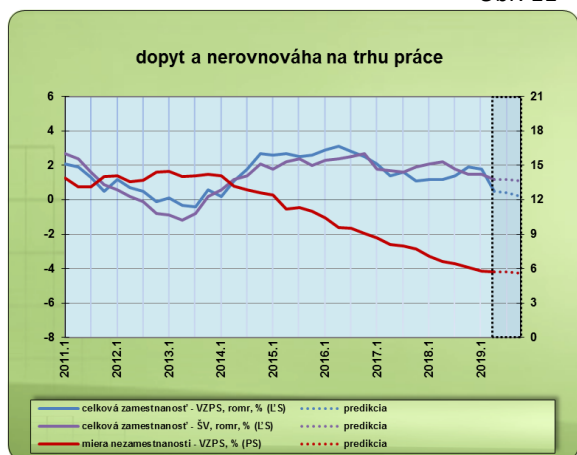
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 13

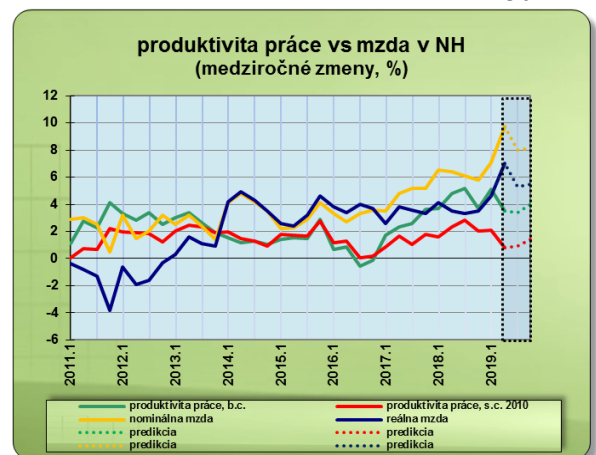
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 14

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Vydal: INFOSTAT
Inštitút informatiky a štatistiky,
Leškova 16
817 95 Bratislava 15

Kategória publikácie: GHG

Vedúci redaktor: Ing. Ján Haluška, PhD.

Počet strán: 23

Počet výtlačkov: ---

ISSN: 2454-0773

3.GHG.2.10 - 847/2019
